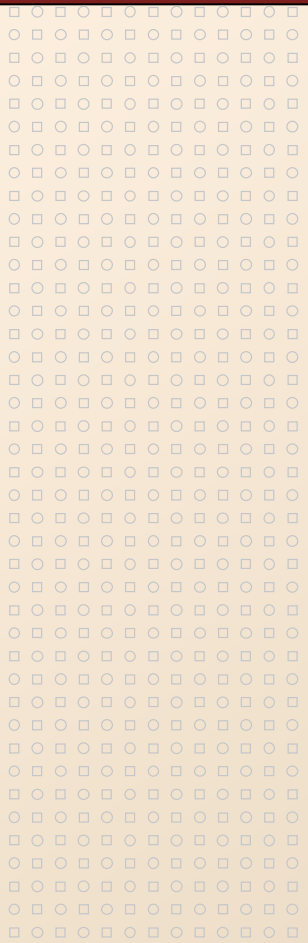

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Zastoupení

- upraveno v hlavě třetí části první (§ 436 a násl.), která se člení do tří dílů:
 - všeobecná ustanovení,
 - smluvní zastoupení
 - a zákonné zastoupení a opatrovnictví.
- Ve všeobecných ustanoveních jsou upraveny obecné otázky zastoupení, tj. definice zástupce, vznik práv a povinností, přenos práv ze zastoupení na další osobu, vyloučení zastoupení, překročení zástupčího oprávnění atp.

Obecné otázky zastoupení

- **Zástupcem** = ten, kdo je oprávněn právně jednat jménem jiného.
- Zástupce jedná osobně. Ze zastoupení přitom vznikají **práva a povinnosti přímo zastoupenému**.
- Není-li zřejmé, že někdo jedná za jiného, platí, že jedná vlastním jménem.
- Je-li zástupce v **dobré víře** nebo musel-li vědět o urč. okolnosti, přihlíží se k tomu i u zastoupeného (§ 436).
- **Dalšího zástupce může pověřit**, je-li to se zastoupeným ujednáno nebo vyžaduje-li to nutná potřeba, odpovídá však za řádný výběr jeho osoby (§ 438).
- **XXX Zastoupit jiného nemůže ten**, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného, ledaže při smluvním zastoupení zastoupený o takovém rozporu věděl nebo musel vědět.
- Jednal-li zástupce, jehož zájem je v rozporu se zájmem zastoupeného, s třetí osobou a věděla-li tato osoba o této okolnosti nebo musela-li o ní vědět, může se toho zastoupený dovolat.
- **X překročil-li zástupce zástupčí oprávnění**, zavazuje právní jednání zastoupeného, pokud překročení schválí bez zbytečného odkladu. Není-li právní jednání bez zbytečného odkladu schváleno, je osoba, která právně jednala za jiného, zavázána sama. Osoba, se kterou bylo jednáno a která byla v dobré víře, může na jednajícím požadovat, aby splnil, co bylo ujednáno, anebo aby nahradil škodu (§ 440).

1. Smluvní zastoupení

- Ve druhém dílu (§ 441 a násl.) je upraveno tzv. **smluvní zastoupení zmocnitele zmocněncem**.
- Ujednají-li si to strany, zastupuje jedna z nich druhou v ujednaném rozsahu jako **zmocněnec**.
- **Zmocnitel** uvede rozsah zástupčího oprávnění v **plné moci**.
- Netýká-li se zastoupení jen určitého právního jednání, udělí se **plná moc v písemné formě**.
- Vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i **plná moc**.
- Zmocnění **zanikne** vykonáním právního jednání, na které bylo zastoupení omezeno; zmocnění zanikne i v případě, že je zmocnitel odvolá nebo zmocněnec vypoví.
- Zemře-li zmocněnec nebo zmocnitel, nebo je-li některým z nich právnická osoba a zanikne-li, zanikne i zmocnění, ledaže bylo ujednáno něco jiného.
- Zemře-li zmocnitel nebo vypoví-li zmocněnec zmocnění, učiní zmocněnec ještě vše, co nesnese odkladu, aby zmocnitel nebo jeho právní nástupce neutrpěl újmu.
- Zmocněnec vydá bez zbytečného odkladu po zániku zmocnění vše, co mu zmocnitel propůjčil, popřípadě co pro zmocnitele získal.

Prokura

- Speciální typ zastoupení při podnikání (§ 450 a násl.).
- Udělením prokury zmocňuje podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku prokuristu **k právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky**, a to i k těm, pro která se jinak vyžaduje zvláštní plná moc.
- X Zcizit nebo zatížit nemovitou věc však může prokurista jen tehdy, je-li to výslovně uvedeno.
- **Omezení prokury** vnitřními pokyny nemá účinky vůči třetím osobám, i když bylo zveřejněno (§ 453).
- Zákon zakazuje udělit prokuru právnické osobě.
- Prokurista **není oprávněn přenést prokuru** na někoho jiného ani udělit další prokuru; k opačným ujednáním se nepřihlíží (§ 451).
- Prokurista vykonává prokuru s **péčí řádného hospodáře** (§ 454).
- Prokurista se **podepisuje** tak, že k firmě podnikatele připojí svůj podpis a údaj označující prokuru; byla-li prokura udělena pro jednotlivou pobočku nebo jeden z více obchodních závodů, připojí také údaj označující pobočku nebo obchodní závod (§ 455).[37]
- Prokura **zaniká** i převodem nebo pachtem obchodního závodu nebo pobočky, pro které byla udělena.
- Smrtí podnikatele prokura nezaniká, ledaže bylo ujednáno něco jiného (§ 456).

2. Zákonné zastoupení a opatrovnictví

Zákonné zastoupení vzniká ze zákona (zákonným zástupcem nezletilého je např. jeho rodič).

Opatrovníka jmenuje soud

- Soud určí rozsah opatrovníkových práv a povinností.
- Osoba, které byl opatrovník jmenován, se na dobu trvání opatrovnictví stává **opatrovancem**.
- Požádá-li o to opatrovník, soud ho **odvolá**; soud opatrovníka odvolá i v případě, že neplní své povinnosti.
- Nejedná-li se o správu jmění, lze osobě jmenovat pouze jediného opatrovníka.
- **Xxx Zákonný zástupce ani opatrovník není oprávněn za zastoupeného právně jednat v záležitostech týkajících se vzniku a zániku manželství, výkonu rodičovských povinností a práv, jakož i pořízení pro případ smrti nebo prohlášení o vydědění a jejich odvolání (§ 458).** [39]
- Dojde-li ke **střetu zájmu** zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni tímž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému **kolizního opatrovníka** (§ 460).

Zákonné zastoupení a opatrovnictví

- Zákonný zástupce ani opatrovník nemůže požadovat od zastoupeného **odměnu za zastoupení**.
- Má-li však povinnost spravovat jmění, lze za správu přiznat odměnu.
- O její výši rozhodne soud s přihlédnutím k nákladům správy, k hodnotě spravovaného majetku a k výnosům z něho, jakož i k časové i pracovní náročnosti správy (§ 462).
- Spravuje-li zákonný zástupce nebo opatrovník jmění zastoupeného, náleží mu **běžná správa** takového jmění.
- Nejedná-li se o běžnou záležitost (např. prodej nemovitostí ve vlastnictví zastoupeného), vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu.
- Dar, dědictví nebo odkaz určené pro zastoupeného s podmínkou, že jej bude spravovat třetí osoba, jsou ze správy vyloučeny.
- Zákonný zástupce nebo opatrovník však může přijetí takového daru, dědictví nebo odkazu odmítnout; k odmítnutí se však vyžaduje schválení soudu (§ 461).

Opatrovnictví člověka a PO

Zákon upravuje tzv. opatrovnictví člověka (§ 465) a opatrovnictví právnické osoby (§ 486).

Opatrovníka člověku jmenuje soud, je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů, nebo vyžaduje-li to veřej. zájem

(např. tomu, kdo je omezen ve svéprávnosti, tomu, o kom není známo, kde pobývá, tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv atp.).

Opatrovník jedná zpravidla společně s opatrovancem; jedná-li opatrovník samostatně, jedná v souladu s vůlí opatrovance. Nelze-li vůlí opatrovance zjistit, rozhodne na návrh opatrovníka soud (§ 469)

NOZ nově upravuje i tzv. **opatrovnictví právnické osoby.**

- Soud jmenuje opatrovníka právnické osobě, která to potřebuje, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva.
- Opatrovníkem právnické osoby může soud jmenovat jen osobu, která splňuje podmínky stanovené pro způsobilost být členem statutárního orgánu.
- Přestane-li opatrovník tyto podmínky splňovat, oznámí to soudu bez zbytečného odkladu.
- Dozví-li se soud, že opatrovník uvedené podmínky nesplňuje, nahradí ho bez zbytečného odkladu novým opatrovníkem (§ 486).

Opatrovnictví člověka

- Rozhoduje-li soud o jmenování opatrovníka člověku, může tak učinit **až po jeho zhlédnutí**, nebrání-li tomu nepřekonatelná překážka
- Musí **též vyslechnout** jeho vyjádření nebo jinak zjistit jeho stanovisko a vycházet z něho.
- **Soud jmenuje opatrovníkem osobu, kterou navrhl opatrovanec.**

X není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla **příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou**, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna.

X Není-li možné ani to, jmenuje soud opatrovníkem jinou osobu, **kteřá splňuje podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem, nebo veřejného opatrovníka** (např. obec, kde má opatrovanec bydliště, anebo právnická osoba zřízená touto obcí). Jmenování veřejného opatrovníka není vázáno na jeho souhlas (§ 470).

- Smrtí opatrovníka nebo jeho odvoláním opatrovnictví **nezaniká** a dokud soud nejmenuje opatrovanci nového opatrovníka, přechází na veřejného opatrovníka (§ 468).
- Na návrh opatrovance soud opatrovníka také **odvolá**.

Povinnosti opatrovníka

- **K povinnostem opatrovníka** náleží mj.
 - A) udržovat s opatrovancem vhodným způsobem a v potřebném rozsahu pravidelné spojení,
 - B) projevovat o opatrovance skutečný zájem,
 - C) dbát o jeho zdravotní stav
 - D) starat se o naplnění opatrovancových práv a chránit jeho zájmy
 - E) vysvětlí opatrovanci srozumitelně povahu a následky svého rozhodnutí (§ 466).

Opatrovník při plnění svých povinností

- a) naplňuje opatrovancova právní prohlášení
- b) dbá jeho názorů, i když je opatrovanec projevil dříve, včetně přesvědčení nebo vyznání,
- c) soustavně k nim přihlíží a zařizuje opatrovancovy záležitosti v souladu s nimi.
- d) Není-li to možné, postupuje opatrovník podle zájmů opatrovance.

Opatrovník dbá, aby způsob opatrovancova života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním opatrovancovým představám a přáním (§ 467).

Opatrovnická rada

- Je-li jmenován opatrovník, může opatrovanec nebo každá blízká osoba žádat o ustavení **opatrovnické rady**
- Opatrovník svolá schůzi osob blízkých opatrovanci a jeho přátel, jsou-li mu známi, tak, aby se schůze konala do 30 dnů po obdržení žádosti. Jinak svolá soud.
- Schůze se může zúčastnit opatrovanec, každá osoba opatrovanci blízká a kdokoli z jeho přátel, třebaže nebyl pozván; každý z nich má jeden hlas.
- Zúčastní-li se schůze alespoň pět osob, může být opatrovnická rada zvolena (§ 472).
- Opatrovnická rada zasedá **nejméně jednou za rok (§ 478)**.
- Opatrovnická rada projedná zprávu opatrovníka o jeho činnosti, vyjadřuje se k soupisu jmění opatrovance a k vyúčtování jeho správy i k vyúčtování případné odměny opatrovníka za správu jmění (§ 479).
- **Bez souhlasu opatrovnické rady nesmí opatrovník rozhodnout o:** a) změně bydliště opatrovance, b) umístění opatrovance do uzavřeného ústavu nebo podobného zařízení v případě, kdy to zdravotní stav opatrovance zjevně nevyžaduje, nebo c) zásazích do integrity opatrovance.
- **Bez souhlasu opatrovnické rady nesmí opatrovník naložit s majetkem opatrovance, jedná-li se o:** a) nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající stonásobku životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu, b) nabytí nebo zcizení majetku převyšující jednu třetinu opatrovanceva majetku, ledaže tato třetina představuje hodnotu jen nepatrnou, nebo c) přijetí nebo poskytnutí zápůjčky, úvěru nebo jistoty v hodnotách uvedených v písmenu a) nebo b), ledaže se k takovým rozhodnutím vyžaduje i souhlas soudu.